

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 79/2022-21

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a sudcov Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátkou [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 7 Cdo 15/2020 z 24. februára 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 24. mája 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva pokojne užívať svoj majetok podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozhodnutím najvyššieho súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia, ktoré navrhuje zrušiť, vec mu vrátiť na ďalšie konanie a priznať mu primerané finančné zadosťučinenie, ako aj trovy konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej pripojených vyplýva, že sťažovateľovi ako žalovanému bola rozsudkom Okresného súdu Brezno (ďalej len „okresný súd“) č. k. 5 Csp 106/2016-102 zo 16. júna 2017 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) č. k. 12 Co 380/2017-176 z 27. februára 2018 právoplatne uložená povinnosť zaplatiť žalobkyni [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalobkyňa“), sumu 7 943,91 eur, zmluvné úroky vo výške 746,68 eur a úroky z omeškania bližšie špecifikované v II. výroku rozsudku okresného súdu.

3. Súdny oboch inštancií považovali za preukázané, že na základe úverovej zmluvy uzavretej medzi stranami sporu boli sťažovateľovi poskytnuté finančné prostriedky vo výške 32 400 eur a súčasne

bola uzatvorená zmluva o zriadení záložného práva na nehnuteľnosť sťažovateľa na účel zabezpečenia pohľadávky žalobkyne. Sťažovateľ sa dostal do omeškania so splácaním splátok, na čo ho žalobkyňa viackrát upozornila, čo vyústilo do výzvy na predčasné splatenie poskytnutého úveru a následne do predaja nehnuteľnosti na dobrovoľnej dražbe (čistý výtazok z dražby predstavoval sumu 21 892,50 eur). Predmetom žaloby sa tak stal zostávajúci dlh z titulu istiny úveru a neuhradené príslušenstvo.

3.1 Sťažovateľ v priebehu sporu tvrdil, že voči žalobkyňi nemá žiaden nesplnený záväzok. Argumentoval tým, že obchodné podmienky obsahujú niekoľko neprijateľných podmienok, ktoré žalobkyňa realizovala tak, že bez právneho dôvodu jednostranne zvýšila úrokovú sadzbu, vyhlásila predčasnú splatnosť úveru a predala jeho nehnuteľnosť na dražbe.

3.2 Všeobecné sudy sa s tvrdeniami sťažovateľa nestotožnili. Predmetnú zmluvu síce posúdili ako spotrebiteľskú podľa Občianskeho zákonníka, avšak neakceptovali názor sťažovateľa, že možnosť predčasného zosplatnenia úveru pre prípad neplatenia splátok riadne a včas uvedená v zmluve a obchodných podmienkach je neprijateľnou zmluvnou podmienkou. Podľa ich názoru by sa tým popreli základné princípy platenia dlhu v splátkach. Poukázali na to, že aj Občiansky zákonník umožňuje pri plnení dlhu v splátkach žiadať zaplatenie celej pohľadávky, a to nie iba všeobecne (§ 565 Občianskeho zákonníka), ale aj pri spotrebiteľských zmluvách (§ 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka), pričom sa dôsledne zaoberali zmyslom a účelom predmetných ustanovení. K námietke týkajúcej sa predaja nehnuteľnosti na dražbe v podstatnom uviedli, že záložné právo aj dobrovoľná dražba sú zákonnými možnosťami zabezpečenia pohľadávky veriteľa, ku ktorých realizácii môže dôjsť pri splnení všetkých podmienok. Tie u sťažovateľa nastali. Ak mal sťažovateľ pochybnosti o dobrovoľnej dražbe, mal možnosť podať žalobu o určenie jej neplatnosti, čo však neurobil. V súvislosti s jednostranným zvýšením úrokovej sadzby úveru poukázali na konkrétne ustanovenia zmluvy a obchodných podmienok, ktoré túto možnosť upravovali a v zmysle ktorých bol sťažovateľ povinný zdokladovať právoplatný vznik záložného práva a preukázať dodržanie účelu úveru v lehote 6 mesiacov od jeho čerpania, pričom túto povinnosť si nesplnil. Popritom všeobecné sudy skúmali i dôvod a dôvodnosť požadovaného splnenia tejto povinnosti.

3.3 Napokon sa sudy nestotožnili ani s tou časťou argumentácie sťažovateľa, v ktorej namietal, že nemohlo dôjsť k vyhláseniu predčasnej splatnosti z dôvodu neprijateľnosti zmluvných podmienok. Dôvodili tým, že žalobkyňa si neuplatňuje svoj nárok z podmienok, ktoré by spôsobovali značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Rozhodnutie Krajského súdu v Žiline č. k. 7 Co 563/2015 z 10. februára 2016, na ktoré sťažovateľ poukazoval, nepovažovali za ustálenú rozhodovaciu prax a navyše v ňom nebola vyhlásená možnosť žiadať predčasné splatenie úveru či zvýšenie úrokovej sadzby v prípade porušenia určených povinností za neprijateľnú zmluvnú podmienku.

4. Proti rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval len z § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Argumentoval, že sudy nižšej inštancie sa nezaoberali rozhodnutím Krajského súdu v Žiline č. k. 7 Co 563/2015 z 10. februára 2016, na ktoré poukazoval v podanom odvolaní, pričom v tomto rozhodnutí bola za neprijateľnú zmluvnú podmienku vyhlásená zmluvná podmienka rovnakého významu, aká bola obsiahnutá aj v zmluve uzatvorenej medzi ním a žalobkyňou. Ďalej namietal, že všeobecné sudy nesprávne vyložili na vec vzťahujúcu sa hmotnoprávnu normu, a zopakovali obranu produkovanú počas celého priebehu sporu.

5. Najvyšší súd dovolanie sťažovateľa napadnutým uznesením odmietol podľa § 447 písm. c) CSP.

II.

Argumentácia sťažovateľa

6. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti argumentuje v prospech porušenia svojich práv napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ktorý jeho dovolanie odmietol napriek tomu, že podľa jeho názoru bolo v danej veci prípustné a dôvodné.

6.1 V tejto súvislosti tvrdí, že v priebehu sporu nebol vypočutý a nemal právo sa k veci vyjadriť, čo namietal vo všetkých opravných prostriedkoch. Toto právo mu okresný súd odoprel, čo vyplýva i zo zápisnice o (jedinom vo veci uskutočnenom) pojednávaní zo 16. júna 2017. Preto najvyšší súd pochybil, ak v uvedenom procesnom pochybení krajského súdu nevzhliadol prítomnosť dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP.

6.2 Najvyššiemu súdu tiež vyčíta, že v napadnutom uznesení nereagoval na jeho námietky a nepreskúmal nesprávny právny názor nižších súdov, ktoré:

- a) uskutočnili nesprávny výklad právnej normy, a to konkrétne § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka,
- b) uskutočnili nesprávny a nedostatočný výklad obchodných podmienok z hľadiska posúdenia ich neprijateľnosti,
- c) neposúdili, či zmluva alebo jej obchodné podmienky neobsahujú aj iné neprijateľné zmluvné podmienky,
- d) nepreskúmali konkrétnu zmluvnú podmienku, ktorú sťažovateľ navrhol preskúmať, a to aj napriek tomu, že zmluvná podmienka rovnakého významu používaná žalobkyňou už bola za neprijateľnú podmienku vyhlásená rozhodnutím Krajského súdu v Žiline č. k. 7 Co 563/2015 z 10. februára 2016, ktorý je záväzný pre všetkých,
- e) vec nesprávne právne posúdili.

7. Po preskúmaní sťažnostných námietok ústavný súd konštatuje, že ide o totožné námietky, ktoré sťažovateľ uplatnil nielen v konaní pred súdom prvej inštancie, ale aj v odvolacom i dovolacom konaní (vrátane zachovania štruktúry podaní bez ohľadu na druh opravného prostriedku).

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Podstatou ústavnej sťažnosti je posúdenie, či najvyšší súd v okolnostiach danej veci poskytol sťažovateľovi súdnu ochranu v súlade s procesnými predpismi a v požadovanej kvalite a či v napadnutom uznesení ústavne akceptovateľným spôsobom vysvetlil dôvody odmietnutia dovolania sťažovateľa.

9. Ústavný súd v prvom rade uvádza, že v rámci ústavného prieskumu napadnutého uznesenia najvyššieho súdu môže reflektovať len na odôvodnenie najvyššieho súdu vo vzťahu k dovolacím dôvodom a dovolacím námietkam tak, ako boli tieto vymedzené v sťažovateľom podanom dovolaní proti rozsudku krajského súdu. Preto s ohľadom na sťažnostnú argumentáciu sťažovateľa si v súčinnosti s okresným súdom zabezpečil nielen jeho dovolanie, ale i zápisnicu o pojednávaní zo 16. júna 2017 a odvolanie sťažovateľa.

10. Z podaného dovolania vyplýva, že sťažovateľ jeho prípustnosť vyvodzoval výlučne z dôvodu podľa z § 420 písm. f) CSP, pod ktorý subsumoval všetky svoje výhrady proti rozsudku krajského súdu, bez ohľadu na to, či išlo o vady procesného charakteru, alebo nesprávnosť právneho posúdenia veci. Osobitne zvýraznil časť obsahujúcu námietku o tom, že sa krajský súd nezaoberal rozhodnutím Krajského súdu v Žiline č. k. 7 Co 563/2015 z 10. februára 2016, na ktorý poukazoval v priebehu sporu, ako aj časť venujúcu sa nesprávnemu právnemu výkladu vo veci aplikovanej právnej normy (§ 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka). Nevykonanie dôkazu (výsluchu účastníka), na ktorom sťažovateľ vystaval podstatu ústavnej sťažnosti, nebolo v rámci dovolania explicitne namietané, ale bolo uvedené v rámci bodu obsahujúceho námietku o údajnom nepreskúmaní prijateľnosti zmluvných podmienok, a to iba v zátvorke s nasledujúcim znením: „výsluch účastníka je dôkazným prostriedkom § 187 CSP“. Pre úplnosť je potrebné dodať, že sťažovateľ rovnako formuloval túto námietku i v podanom odvolaní.

11. Najvyšší súd k uvedeným námietkam v podstatnom uviedol, že preskúmal celý spis a konanie pred súdmi oboch inštancií, ktoré podľa jeho názoru riadne zistili skutkový stav veci, vysvetlili, aké právne predpisy pre posúdenie veci použili, vysvetlili, akými právnymi úvahami sa spravovali, a dostatočne odôvodnili svoje rozhodnutia tak, aby neboli pochybnosti o právnom posúdení. Preto považoval dovolací argument sťažovateľa o nepreskúmateľnosti či zmätočnosti rozhodnutia krajského súdu za nedôvodný. Keďže jadrom dovolania sa stal argument o nevysporiadaní sa krajského súdu s rozhodnutím Krajského súdu v Žiline (sp. zn. 7 Co 563/2015), považoval za potrebné ozrejmiť, že spomínané rozhodnutie bolo uznesením najvyššieho súdu č. k. 4 Cdo 223/2016 z 25. októbra 2017 zrušené a vec bola vrátená Krajského súdu v Žiline na ďalšie konanie. V čase rozhodovania odvolacieho súdu (27. februára 2018) nemalo toto rozhodnutie už ani teoreticky žiadnu súvislosť s možnosťou alebo povinnosťou odvolacieho súdu vysporiadať sa s ním, prípadne reagovať na právne závery v ňom sústredené. Preto podľa názoru najvyššieho súdu nemohlo rozhodnutie krajského súdu o odvolaní ani v tomto smere porušiť právo sťažovateľa na spravodlivý proces.

12. S ohľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že záver najvyššieho súdu o neexistencii vady podľa § 420 písm. f) CSP v kontexte dôvodov a odpovedí na jednotlivé námietky sťažovateľa v odôvodneniach rozsudkov súdov prvej a druhej inštancie je ústavne akceptovateľný a odôvodnenie napadnutého uznesenia dáva dostatočnú odpoveď na sťažovateľom tvrdenú vadu odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu. V tejto súvislosti nepovažuje za potrebné opakovať akceptovateľné dôvody, ktorými vo veci konajúce súdy reagovali na jednotlivé námietky sťažovateľa. Za vhodné však považuje osobitne sa vyjadriť ku kľúčovej sťažnostnej námietke sťažovateľa o jeho nevypočutí ako strany sporu. Z dikcie § 195 ods. 1 CSP vyplýva, že výsluch strany môže súd vykonať vtedy, ak tvrdenú skutočnosť nemožno preukázať inak, ide teda o podporný dôkaz. Zároveň z tohto ustanovenia vyplýva, že tento dôkazný prostriedok súd nariadi iba vtedy, ak to navrhne strana sporu. V civilnom sporovom procese platí zásada prejednávacia, podľa ktorej len strany v spore nesú zodpovednosť za unesenie dôkazného bremena. Zo zápisnice okresného súdu o pojednávaní zo 16. júna 2017 vyplynulo, že právnemu zástupcovi sťažovateľa, ako aj sťažovateľovi samotnému bola daná príležitosť na predstretie návrhov na vykonanie dokazovania, a v závere pojednávania im bol poskytnutý priestor aj na vyjadrenie sa k veci. Sťažovateľ však nemal žiadne návrhy na vykonanie dokazovania a nechcel k veci nič viac uviesť.

12.1 V reakcii na odvolacie argumenty sťažovateľa krajský súd zdôraznil, že sťažovateľ

v odvolacom konaní neuviedol žiadne nové skutočnosti alebo dôkazy, ktoré objektívne nemohol uplatniť v konaní pred okresným súdom a ktoré by spĺňali procesné podmienky uvedené v § 366 CSP na to, aby mohli byť relevantným odvolacím dôvodom. Preto neobstojí argument sťažovateľa, že by sa všeobecné súdy s touto jeho odvolacou (i dovolacou) námietkou nevysporiadali.

13. Pokiaľ išlo o namietané nesprávne právne posúdenie veci (nesprávny výklad hmotnoprávnych noriem), najvyšší súd s poukazom na svoju judikatúru uviedol, že realizácia procesných oprávnení sa účastníkovi neznemožňuje právnym posúdením. Samotná polemika s rozhodnutím krajského súdu či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci (ako ďalšia dovolacia argumentácia) podľa jeho názoru významovo nezodpovedajú predpokladom prípustnosti dovolania, ktoré sú definované v § 420 písm. f) CSP v spojení s § 431 CSP. Inak povedané, pokiaľ mal sťažovateľ výhrady k právnemu posúdeniu veci, mohol, resp. mal podať dovolanie, ktorého prípustnosť by vyvodzoval i z § 421 CSP, čo však neurobil. Najvyšší súd nemohol „doplniť“ tento dovolací dôvod za sťažovateľa, pretože by konal v rozpore s § 440 CSP i s ústavným imperatívom konať len na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon (čl. 2 ods. 2 ústavy), s priamym dôsledkom zásahu do práv protistrany. Preto je možné vyhodnotiť záver najvyššieho súdu za zodpovedajúci právnej úprave, ako aj procesnej aktivite sťažovateľa. Súčasne tak možno námietku sťažovateľa o tom, že najvyšší súd pochybil, ak nepreskúmal právny názor nižších súdov, vyhodnotiť ako neopodstatnenú.

14. Sumarizujúc uvedené, ústavný súd sa nedomnieva, že by sťažovateľ nedostal relevantnú, konzistentnú a ústavnoprávne konformnú odpoveď na svoje námietky, a preto môže súhrne konštatovať, že najvyšší súd sa neodmietol zaoberať jeho opravným prostriedkom, ktorým napadol rozsudok odvolacieho súdu, ale jeho dovolanie riadne preskúmal, a keďže sťažovateľom vymedzený dôvod zakladajúci prípustnosť dovolania nezistil, následne sformuloval svoj právny záver o neprípustnosti dovolania a rozhodol o ňom spôsobom, ktorý mu právny poriadok vyslovene umožňuje prostredníctvom § 447 CSP.

15. V súvislosti s argumentáciou sťažovateľa ústavný súd pripomína, že jeho úlohou nie je nanovo vyhodnocovať skutkové a právne okolnosti prípadu a nahradiť závery všeobecných súdov svojím vlastným názorom, ale presvedčiť sa, že závery všeobecných súdov nie sú prejavom svojvôle, ktorá by mohla mať za následok porušenie práv sťažovateľov. Vo svojej judikatúre zdôrazňuje i to, že základné právo na súdnu a inú právnu ochranu nemožno stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom strán sporu vrátane ich dôvodov a námietok. Procesný postoj strany sporu zásadne nemôže bez ďalšieho implikovať povinnosť všeobecného súdu akceptovať jej návrhy, procesné úkony a obsah opravných prostriedkov a rozhodovať podľa nich. Všeobecný súd je však povinný na tieto procesné úkony primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným poriadkom, a to aj pri rešpektovaní druhu civilného procesu, v ktorom strana sporu uplatňuje svoje nároky alebo sa bráni proti ich uplatneniu, prípadne štádia civilného procesu (IV. ÚS 329/04, II. ÚS 106/05, III. ÚS 32/07, III. ÚS 302/09, III. ÚS 75/2010), čomu podľa názoru ústavného súdu učinil najvyšší súd v danej veci zadost'.

16. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd dospel pri predbežnom prerokovaní k záveru, že medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a obsahom práv sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí

ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení. Preto ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. K rovnakému záveru dospel ústavný súd aj v súvislosti s namietaným porušením práv majetkového charakteru podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a podľa čl. 1 dodatkového protokolu, ktorých porušenie sťažovateľ namietal len v súvislosti s argumentáciou o porušení základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

17. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 9. februára 2022

Miloš Maďar
predseda senátu